

W Polsce co roku obchodzone jest państwowe święto dla upamiętnienia odzyskania niepodległości w 1918, po 123 latach zaborów (1795–1918). W toku wojny naszych wschodnich sąsiadów – Ukrainy z Rosją – Polacy coraz częściej podejmowali temat zagrożenia niepodległości Polski. Opinie Polaków w tej kwestii są obecnie bardzo podzielone.

Jak wynika z badania CBOS w pierwszej połowie maja br. tylko nieznacznie więcej badanych wyraziło pogląd, że w chwili obecnej nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski (43%), niż dostrzegało realność takiego zagrożenia (42%). Sprecyzowanej opinii w tej kwestii nie ma 15% ankietowanych.

Mimo odnotowanej w lutym 2020 roku znaczącej poprawy w społecznym postrzeganiu bezpieczeństwa kraju, wyniki badań z ostatnich ośmiu lat generalnie mocno kontrastują z tymi, które zrealizowano w latach 1992–2013, kiedy to zdecydowana większość respondentów twierdziła, że nie ma zagrożenia dla niepodległości Polski. Najgorzej sytuacja oceniana była w kwietniu 2014 roku, czyli po „referendum” na Krymie i aneksji tego półwyspu przez Federację Rosyjską – wtedy aż 47% ankietowanych uważało, że istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski, a nie dostrzegało go 41%.

Eskalacja obaw o utrzymanie niepodległości Polski zarejestrowaliśmy po aneksji Krymu przez Rosję, ale jeszcze przed atakami prorosyjskich separatystów na wschodzie Ukrainy i przed eskalacją przemocy w tym regionie. Należy przypomnieć, iż wcześniej jedynie w lutym 1991 roku badani częściej wyrażali przekonanie o istnieniu zagrożenia dla niepodległości Polski, niż uważali, że ono nie istnieje (44% wobec 33%).

W tamtym czasie Polska była jeszcze członkiem Układu Warszawskiego, na jej terytorium stacjonowały wojska radzieckie, a przekonanie o zagrożeniu niepodległości najczęściej wyrażali zwolennicy likwidacji Układu Warszawskiego i zawiązania sojuszu militarnego z Zachodem. W maju 1992 roku, po rozwiązaniu Układu Warszawskiego i rozpoczęciu wycofywania oddziałów Armii Radzieckiej z Polski (w trakcie realizacji ówczesnego badania rząd Jana Olszewskiego podpisał pakiet porozumień dotyczących wycofania Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej z Polski), a także po faktycznym rozpadzie ZSRR i jego formalnym samorozwiązaniu, odsetek Polaków przeświadczonych o tym, że niepodległość kraju jest zagrożona, spadł do 28%, a większość (58%) uważała, że zagrożenie dla niepodległości Polski nie istnieje.

Tegoroczne majowe oceny są lepsze jedynie od notowanych w lutym 1991 roku i w kwietniu 2014 roku. Dotychczasowe wyniki badań zdają się zatem sugerować, iż postrzeganie bezpieczeństwa Państwa, a w szczególności poczucie zagrożenia dla niepodległości Polski, wiąże się na ogół z aktywnością naszego największego wschodniego sąsiada.

Źródło: CBOS